

موضوع	22 - بخشنامه شماره 229951/89 مورخ 18/10/1389 ; دستورالعمل نحوه تولید، توزیع، جمع آوری و ابطال ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۸۹،۲۲۹۹۵۱ ۱۳۸۹،۱۰،۱۸	
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه اعتباری توسعه ارسال گردید. با سلام و احترام همان طور که مستحضرن بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به منظور ساماندهی ابزارهای پرداخت متنوع مورد استفاده شبکه بانکی و در راستای مدیریت سیال گردش وجوه نقد ایران چک بانک مرکزی را در سال ۱۳۸۷ چاپ منتشر و جایگزین چک پول بانک ها نمود. در حال حاضر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با چاپ و انتشار اسکناس یک صدهزار ریالی و در راستای فراهم آوردن بستر مناسب جهت اجرای قوانین و مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی دستورالعمل نحوه تولید توزیع جمع آوری و ابطال ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را تهیه و جهت بهره برداری شبکه بانکی کشور ابلاغ می نماید. با عنایت به مراتب فوق به استحضار میرساند؛ دستور العمل یاد شده از تاریخ ۱۳۸۹،۱۱،۵ صرفاً در خصوص ایران چکهای یک میلیون (۱،۰۰۰،۰۰۰) ریالی لازم الاجراء میباشد. لذا خواهشمند است دستور فرمایید دستور العمل فوق الذکر در اسرع وقت به کلیه واحدهای ذی ربط ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق بعمل آید. خاطر نشان میسازد ایران چکهای پانصد هزار (۵۰۰،۰۰۰) ریالی فعلاً مشمول دستور العمل فوق الذکر نمی باشند. در پایان ضروری است آن بانک مؤسسه اعتباری با بهبود روشهای انجام کار گسترش و ترویج بانکداری الکترونیک و استفاده از دیگر ابزارهای پرداخت به ویژه ابزارهای پرداخت الکترونیکی ضمن کاهش تدریجی اتکای خود به این ابزار پرداخت با بهره مندی از منافع حاصل از خدمات بانکداری الکترونیک بیش از پیش در پی کسب رضایت خاطر مشتریان و کاهش هزینه های خود برآید. ۶۳۱۶۰۶ اداره مطالعات و مقررات بانکی امیرحسین امین آزاد ۲-۳۸۳۱ تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن : ۲۹۹۵۱ صندوق پستی : ۷۱۷ ر ۸۵۸۷۵، فاکس : ۶۶۷۲۵۶۷۴ ریاست اینترنتی : www.cbi.ir دستورالعمل نحوه تولید توزیع جمع آوری و ابطال ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران الف - تعاریف تعاریف و اصطلاحاتی که در این دستور العمل به کار رفته است دارای معانی مشروح زیر میباشد بانک مرکزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مؤسسه اعتباری بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که مجوز خود را از بانک مرکزی دریافت نموده و یا تحت نظارت این بانک قرار دارند. ایران چک چکی است که توسط بانک مرکزی چاپ و منتشر شده و توسط کلیه مؤسسات اعتباری صادر و وجه آن در هر یک از شعب مؤسسات اعتباری پرداخت می گردد. ب نحوه طراحی و تولید ایران چک ماده ۱ بانک مرکزی در هر سال میزان ایران چک مورد نیاز شبکه بانکی کشور برای سال بعد را پیش بینی تولید و به نحو مقتضی در اختیار مؤسسات اعتباری قرار خواهد داد. ماده ۲ تمامی مراحل طراحی و چاپ ایران چک به گونه ای که امکان جعل آنها به حداقل ممکن کاهش یابد توسط بانک مرکزی انجام میشود. ماده ۳- هزینه های طراحی چاپ و انتشار ایران چک از جمله حق تمبر و دیگر عوارض دولتی توسط بانک مرکزی تأمین و پرداخت میشود. ماده ۴ به منظور ایجاد هماهنگی و دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق در مورد ایران چک ها لازم است امور مربوط به ایران چک در یکی از واحدهای مؤسسه اعتباری متمرکز شده	

و کلیه مکاتبات و هماهنگی های لازم با بانک مرکزی از طریق آن واحد انجام شود.
ماده ۵ مؤسسه اعتباری باید معادل صد درصد مبلغ ریالی ایران چک دریافتی از بانک مرکزی را به صورت اسکناس و مسکوک و یا از محل موجودی حساب جاری خود نزد بانک مرکزی پرداخت نماید.

ماده ۶ لازم است تمامی شعب مؤسسه اعتباری با ارایه ترکیبی از ابزار پرداخت با اولویت استفاده از سامانه های تبادل الکترونیکی به گونه ای عمل نمایند که حق انتخاب بین اسکناس و سایر ابزارهای پرداخت از جمله ایران (چک برای مشتری محفوظ بماند.
ب توزیع و فروش ایران چک

ماده ۷ مؤسسه اعتباری ایران چک را بر اساس درخواست مشتریان در اختیار آنها قرار می دهد.

ماده ۸ هنگام فروش ایران چک لازم است مشتری نسبت به اعلام هویت کتبی خود شامل اطلاعات سجلی شماره ملی آدرس شماره تماس بر روی اعلامیه فروش اقدام نماید. مؤسسه اعتباری نیز باید اقدام به تکمیل بندهای مربوط به ایران چکهای فروخته شده شماره سریال نوع و مبلغ ایران (چک بر روی اعلامیه مزبور نماید.

ماده ۹ مؤسسه اعتباری پس از تطبیق مشخصات تکمیل شده از سوی مشتری در اعلامیه فروش با کارت شناسایی ملی وی - به نحو مقتضی و طبق دستور العمل مربوط - مشتری را احراز هویت نموده و اقدام به اخذ امضای مشتری بر روی اعلامیه فروش می نماید.

ماده ۱۰ در هنگام فروش ایران چک باید اوراق مزبور به مهر شعبه مؤسسه اعتباری و تاریخ روز فروش ممهور گردد.

ماده ۱۱ امضای اول مشتری باید پیش از ضرب مهر و درج تاریخ بر روی ایران چکها و ثبت شماره آنها پشت ایران چک مزبور اخذ گردد.

ماده ۱۲ انتقال ایران چک به اشخاص ثالث پس از امضای دوم خریدار در محل تعبیه شده امکان پذیر است.

ت - بازخرید جمع آوری و ابطال ایران چک

ماده ۱۳ به هنگام باز خرید دارنده ایران چک موظف است ابتدا شماره ملی خود را در محل مشخصات دریافت کننده وجه ظهر ایران چک درج نماید و پس از آن مشخصات هویتی خود شامل اطلاعات سجلی شماره ملی آدرس و شماره تماس و مشخصات ایران چکهای ارایه شده شامل شماره سریال مؤسسه اعتباری صادر کننده و مبلغ ایران چک را بوسیله امضاء بر روی اعلامیه باز خرید تأیید نماید.

ماده ۱۴ مؤسسه اعتباری موظف است ضمن حصول اطمینان از صحت هویت مشتری ایران چکهای ارایه شده را از نظر اصالت و یا جعلی بودن شناسایی نموده، شماره سریال آنها

را وارد سیستم رایانه ای مربوط نماید و پس از تأیید سیستم رایانه ای و اطمینان از این

که ایران چک مزبور در فهرست سیاه سرقتی مسدودی و ...) قرار ندارد وجه آن را پرداخت یا به حساب مشتری واریز نماید.

ماده ۱۵ چنانچه شماره سریال ایران چک مورد پذیرش سیستم رایانه ای قرار نگیرد پرداخت وجه ایران چک تنها از طریق منظور نمودن آن در حساب مشتری و طی مراحل مربوط به اتاق پایاپای و اداره معاملات ریالی بانک مرکزی امکان پذیر میباشد.

ماده ۱۶ مؤسسه اعتباری موظف است پس از بازخرید ایران چک اقدام به سوراخ نمودن آنها نموده و از ارائه مجدد آن به مشتریان خودداری نماید ایجاد سوراخ بر روی ایران چک باید به گونه ای باشد که شماره سریال و نیز MICR آن مخدوش نشود.

ماده ۱۷ پس از جمع آوری و ابطال ایران چکها به روش فوق لازم است ایران چک های مزبور به گونه ای که امکان دسترسی و کنترل آنها برای واحد بازرسی داخلی هر مؤسسه اعتباری و بازرسان بانک مرکزی ممکن باشد بر اساس مفاد آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی اسناد و دفاتر بانکها موضوع بخشنامه شماره ۸۹۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵، نگهداری شود.

ماده ۱۸ اطلاعات مربوط به ایران چکهایی که از مشتریان بازخرید و ابطال شده است از جمله شماره سریال در پایان هر روز برای بانک مرکزی ارسال میشود بانک مرکزی نیز پس از کنترل اطلاعات دریافتی حساب مؤسسه اعتباری مربوط را به میزان جمع مبالغ ریالی ایران چکهای مزبور بستانکار می نماید.

ن - نحوه تبادل اطلاعات مربوط به شماره سریال ایران چک

ماده ۱۹ بانک مرکزی در ساعت ۱۸ هر روز فهرست شماره سریال ایران چک های فروخته شده توسط خود به شبکه بانکی کشور را طی فایلی با فرمت شماره یک پیوست این دستورالعمل از طریق سیستم شبکه بین بانکی در اختیار همه مؤسسات اعتباری قرار می دهد.

ماده ۲۰ مؤسسه اعتباری موظف است هر روز فهرست ایران چکهای خریداری شده توسط خود و سایر مؤسسات اعتباری را برای کنترل وارد سیستم رایانه ای خود نماید.

Magnetic Ink Character Recognition

ماده ۲۱ مؤسسه اعتباری در هر روز فهرست شماره سریالهای مسدود شده ر رفع مسدودی توسط مراجع قضایی را از طریق سیستم شبکه بین بانکی طی فایلی با فرمت شماره دو پیوست این دستورالعمل تا ساعت ۱۴ همان روز در اختیار بانک مرکزی قرار میدهد.

ماده ۲۲ بانک مرکزی فهرست کلیه شماره سریالهای مسدودی ر رفع مسدودی را مشابه فرمت فایل مسدودی ماده ۲۱ از ساعت ۱۶ به بعد بر روی شبکه قرار می دهد و مؤسسه اعتباری ملزم به اعمال این فهرست تا ۷۲ ساعت بعد در سیستم رایانه ای خود میباشد.

موسسه آموزشی راوی حساب